

Standpunt Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie (SMVP) inzake de problematiek van Nederlandse reders rond de beveiliging van hun schepen in verband met piraterij.

Het verschijnsel van de piraterij tegen koopvaardijsschepen die onder Nederlandse vlag varen, vormt een groot veiligheidsprobleem en schaadt de Nederlandse economische belangen. De noodzaak om piraterij op legale wijze tegen te gaan heeft geleid tot een debat over de rol van de overheid en de inzet van bewapende particuliere beveiligingsorganisaties op Nederlandse schepen.

De Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie (SMVP), onder voorzitterschap van prof. mr. Pieter van Vollenhoven, heeft zich in deze materie verdiept en advocaat prof. dr. mr. G.G.J. Knoops om advies gevraagd inzake het verdedigingsrecht op zee in verband met piraterij.

Het advies van Knoops & Partners Advocaten – dat in zijn geheel hierbij is gevoegd – is vooral gericht op de juridische grondslag voor de inzet van private beveiligingsorganisaties ter bescherming van Nederlandse schepen tegen piraterij en het gebruik van wapens door deze beveiligingsorganisaties. De problematiek wordt beschouwd vanuit een internationaalrechtelijk perspectief.

Standpunt

De Staat heeft de verplichting om de veiligheid en het recht op leven van haar burgers te garanderen. Deze verplichting is vastgelegd in artikel 2 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Op basis van jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en uitspraken van het Comité voor de Rechten van de Mens kan worden gesteld dat de Staat deze verplichting ook heeft voor reders die onder de Nederlandse vlag varen.

Wanneer de Staat niet kan voldoen aan deze onlosmakelijk aan haar verbonden verplichting en niet in staat is om adequate bescherming aan de reders te bieden, kan deze taak worden uitbesteed aan private beveiligingsorganisaties. De overheid blijft wel te allen tijde eindverantwoordelijk; gelet op thans geldende verdragen en jurisprudentie dient het inzetten van private beveiligingsorganisaties door reders altijd plaats te vinden onder toezicht/regie van de overheid.

Uit het EVRM blijkt dat het toepassen van geweld is voorbehouden aan de Staat. Wanneer echter de overheid niet in staat is om haar taak effectief uit te voeren, is op basis van het recht op zelfverdediging (art. 2 lid 2 EVRM) doorbreking van het geweldsmonopolie van de Staat mogelijk.

De SMVP is van mening dat de overheid ervoor moet zorgdragen dat private beveiligingsorganisaties die de taak van de overheid uitvoeren, hiertoe effectief in staat zijn. Dit betekent dat zij over een gelijkwaardige (wapen)uitrusting moeten kunnen beschikken, zich moeten houden aan dezelfde protocollen voor het toepassen van geweld en dat in beide gevallen – na het toepassen van geweld – een onafhankelijk onderzoek kan worden ingesteld. Alleen dan kan de Staat haar verplichting om veiligheid en recht op leven te garanderen daadwerkelijk nakomen.